

Udskriftsdato: 28. december 2025

KEN nr 9064 af 22/02/2010 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-0939

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2010-6-0939

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2010-6-0939

Resumé

Klager – en forening – klagede over artiklen ”Børn laver dit fyrværkeri på livsfarlige fabrikker” i Fyens Stiftstidende og på fyens.dk.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

På grund af de begrænsede muligheder for at føre bevis for nævnet kan Pressenævnet ikke tage stilling til enkeltheder omkring arbejdsforhold og aflønninger for en fyrværkeriarbejder i Hunan-provinsen.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte, herunder ved forelæggelse for den, de krænkende oplysninger vedrører, jf. punkterne A.1 og A.3.

Efter det oplyste lægger Pressenævnet til grund, at børn arbejder på fyrværkerifabrikker i Kina, at produktionsforholdene indebærer betydelig fare for fyrværkeriarbejderne, at der i et ikke ubetydeligt omfang beskæftiges børn og unge under fremstillingen, og at Danmark importerer fyrværkeri fra Kina. Pressenævnet finder herefter, at overskriften ”Børn laver dit fyrværkeri på livsfarlige fabrikker” og udsagnet ”Så heldige er de kinesere, ofte børn, som producerer 9 ud af 10 raketter, batterier og romerlys, som sælges i danske butikker, ikke” er korrekte. Nævnet finder videre, at oplysningerne kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for klager som forening for fyrværkeribranchen. Da [A] som formand for foreningen imidlertid er kommet til orde i avisen, finder nævnet ikke grundlag for at udtale sin kritik. Pressenævnet finder videre, at det indholdsmæssige i citatet med [C] ikke afviger væsentligt fra [C]s korrektion i mailen af 5. januar 2010, og nævnet finder på den baggrund ikke tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af indholdet i artiklen.

[K] har ved formand [A] klaget til Pressenævnet over en artikel i Fyens Stiftstidende og en identisk artikel på fyens.dk den 29. december 2009, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

1 Sagsfremstilling

Fyens Stiftstidende bragte den 29. december 2009 en artikel under overskriften ”Børn laver dit fyrværkeri på livsfarlige fabrikker” og underoverskrifterne ”Mens antallet af ulykker med fyrværkeri i Danmark er stærkt faldende, er der mindre fokus på sikkerheden for de børnearbejdere i Kina, der fremstiller fyrværkeriet” og ”Det er kinesernes eget ansvar, mener direktør i [K]”. Af artiklen fremgik følgende:

”I Danmark kan vi glæde os over, at antallet af ulykker med fyrværkeri er faldende, og at sikkerheden generelt er blevet bedre. Så heldige er de kinesere, ofte børn, som producerer 9 ud af 10 raketter, batterier og romerlys, som sælges i danske butikker, ikke.

Så sent som 12. november eksploderede en lille, primitiv fyrværkerifabrik i den fattige Guangxi-provins. Ifølge den Hongkong-baserede menneskerettighedsorganisation China Labour Bulletin omkom to skolebørn, mens 11 andre børn i alderen 7-15 år slap med alvorlige brandsår. Ulykken er endnu et eksempel på, at det kan være livsfarligt at producere fyrværkeri til glæde for folk i USA og Europa, mener [C], som er talsmand for China Labour Bulletin.- Det er meget farligt at arbejde på kinesiske fyrværkerifabrikker. Især ude på landet på små fabrikker, som ansætter børn og unge og nærmest ingen

sikkerhedsforanstaltninger tager, siger han. Selv om børnearbejde er forbudt i Kina, er mange familier så fattige, at børn må arbejde om natten for at tjene til deres skolegang.

Direktør overrasket

Det overrasker [A], som er direktør for [K] i Danmark. Men han mener, at det ikke er danske importørers ansvar at holde børn væk fra fabrikkerne.- Hvis noget i den kinesiske lovgivning ikke er overholdt, må det være nogen derude, der tager sig af det, siger han. Kina er verdens største producent af fyrværkeri, og knap 10.000 har ifølge myndighederne mistet livet under arbejdet siden 1985. Det skyldes de usle arbejdsvilkår, forbrugerbladet Tænk i 2006 dokumenterede. Normal arbejdstid for fyrværkeriarbejdere i Hunan-provinsen var 17 timer om dagen, syv dage om ugen, til en løn svarende til 840 kroner om måneden. Arbejdernes redning ved eksplosion var et kar med vand. [A] hverken kan eller vil garantere, at fyrværkeri solgt i Danmark produceres under bedre forhold:- Jeg ved, at de danske importører tager rundt på de fabrikker, de køber fra, og de har ikke set den slags.”

I tilknytning til artiklen var indsat en tekstboks under titlen ”*Raketkundernes mening om fyrværkeriproduktion*” med følgende tekst:

”Fyens Stiftstidende spurgte en håndfuld kunder i Fyns Største Fyrværkeri Udsalg:

Hvorfor køber du fyrværkeri?

Vidste du, at 90 procent af fyrværkeriet er fremstillet i Kina af børnearbejdere?

[B], 22, Odense:

Jeg synes, fyrværkeri hører til nytårsaften, men jeg viste ikke, at det blev fremstillet af børnearbejdere i Kina. For mig kommer sikkerheden først, og jeg ville selvfølgelig godt betale mere for at sikre dem, der laver det, ordentlige forhold.”

Samme dag bragte fyens.dk en identisk artikel uden tekstboksen.

I Fyens Stiftstidende Business sektion bragte avisen samme dag en artikel under overskriften ”*Fyrværkeribranchen nægter ansvar for kinesiske arbejdere*” og underoverskriften ”*[K] mener, at det er op til de kinesiske myndigheder at sørge for ordentlige arbejdsforhold.*”, hvorefter fremgik følgende:

”[K] har haft stor succes med at forebygge fyrværkeriulykker i Danmark, men bruger ikke mange kræfter på at sikre arbejdsforholdene på fabrikkerne i Kina.

Her er børnearbejde, usle arbejdsforhold og manglende sikkerhed ellers vidt udbredt ifølge den Hongkong-baserede menneskerettighedsorganisation China Labour Bulletin.

Men det er de kinesiske myndigheders ansvar, at produktionen lever op til loven, mener [A], som er direktør for [K].

- Hvis der er noget i den kinesiske lovgivning, der ikke bliver overholdt, så må det være nogen derude, der tager sig af det, siger han.”

...

”[A] kan ikke garantere, at danske importører helt undgår fabrikker med børnearbejdere og dårlig sikkerhed.

Selvom de danske importører flere gange årligt aflægger leverandørerne besøg, så spørger de for eksempel ikke til kinesernes arbejdstider og løn. Det bliver hovedsageligt kontrolleret om, leverandørerne lever op til EU’s krav om, hvilke stoffer, fyrværkeriet må indeholde.

- Der er ikke kutyme for den slags. Vi har en opskrift fra EU, som vi følger, siger [A].”

Den 30. december 2009 bragte Fyens Stiftstidende i rubrikken ”*Rettelser*” under overskriften ”*FOR-KERT SPØRGSMÅL*” følgende tekst:

”Fyens Stiftstidende stillede i gårdsdagens avis en række kunder i Fyns Største Fyrværkeri Udsalg tre spørgsmål.

Et af dem var.

Vidste du, at 90 procent af fyrværkeriet er fremstillet i Kina af børnearbejdere?

Det var ikke korrekt.

Kina står ganske vist for 90 procent af verdens produktion af fyrværkeri, men det er naturligvis ikke udelukkende børn, der arbejder på fabrikkerne.”

Yderligere oplysninger

Avisens journalist skrev ved mail af 4. januar 2010 følgende til [C]:

”Happy new year. I understand that you have been in contact with [A] from the Danish Fireworks Association and he is very upset about my article about the accident in Guangxi and the general working conditions in Chinese fireworks factories. I do not know what he told you, but he wrote a letter to me and my editor and first of all I have to tell you that he translated the article incorrectly.

...

Please confirm that I have quoted you correctly (he also changed this in his translation!):

According to [C], spokesman for China Labour Bulletin, the accident is just another example, that it can be life-threatening to produce fireworks to the delight and people in USA and Europe.

“It is extremely dangerous to work on Chinese fireworks-plant. Especially in the countryside in small factories, that employs children and juveniles and take next to no safety precautions”, he says.

I am looking forward to hearing from you. I am sorry that we both have to spend time dealing with this issue.

...

Please write or call me as soon as you can. Thanks.”

[C] svarede ved mail af 5. januar 2010 bl.a. følgende kommentar til artiklen:

“As I said on the phone yesterday, my concern with the article was the context, which could have given readers the impression that all firework factories in China were very dangerous and or employed children. This is obviously not the case.

The actual quote

According to [C], spokesman for China Labour Bulletin, the accident is just another example, that it can be life-threatening to produce fireworks to the delight of people in USA and Europe. “It is extremely dangerous to work on Chinese fireworks-plant. Especially in the countryside in small factories, that employs children and juveniles and take next to no safety precautions”, he says.

It is okay by itself but I do feel it needs better contextualizing and I also certainly did not say fireworks are produced in China to delight people in USA and Europe. Firework production has a huge domestic market in China and I suspect that most of the dangerous factories supply this market rather than the export market.

However, I stand by my assertion that some firework factories in China are very dangerous places.”

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[A] har anført, at foreningen bliver miskrediteret på baggrund af gamle oplysninger fra 2006 i forbrugermagasinet ”Tænk” og fejlciteringer af avisens kilde, [C]. Avisen har ikke undersøgt, hvordan forholdene er i dag. Klager har til støtte for sin klage anført, at han anmodede avisen om at se artiklen inden trykning. Dette skete imidlertid ikke.

Klager har nærmere anført, at artiklen indeholder følgende udokumenterede udsagn:

- ”Børn laver dit fyrværkeri på livsfarlige fabrikker”

- ”Så heldige er de kinesere, ofte børn, som producerer 9 ud af 10 raketter, batterier og romerlys, som sælges i danske butikker, ikke.”
- ”Normal arbejdstid for fyrværkeriarbejdere i Hunan-provinsen var 17 timer om dagen, syv dage om ugen, til en løn svarende til 840 kroner om måneden. Arbejdernes redning ved eksplosion var et kar med vand.”

Klager har henvist til følgende fejlciteringer:

- ”Det er meget farligt at arbejde på kinesiske fyrværkerifabrikker. Især ude på landet på små fabrikker, som ansætter børn og unge og nærmest ingen sikkerhedsforanstaltninger tager, siger han.”
- ”Ulykken er endnu et eksempel på, at det kan være livsfarligt at producere fyrværkeri til glæde for folk i USA og Europa, mener [C], som er talsmand for China Labour Bulletin.”[C] skrev i sin mail af 5. januar 2010 bl.a.: ”Firework production has a huge domestic market in China and I suspect that most of the dangerous factories supply this market rather than the export market”, hvilket ikke fremgår af artiklen. Klager rettede henvendelse til avisen efter offentliggørelsen og anmodede om en præcisering. Avisen tilbød i stedet klager et læserbrev.

2.2 Fyens Stiftstidende og fyens.dks synspunkter

Fyens Stiftstidende og fyens.dk har anført, at den på baggrund af oplysningen i forbrugerbladet Tænk i 2006 om, at børn ofte arbejder med fyrværkeri i Kina, rettede henvendelse til [C] for at få en status på forholdene i Kina i dag. Parter fra begge sider af sagen citeres i artiklen: Arbejderorganisationen i Kina, som bekræfter, at forholdene stadig er forfærdelige med mange dræbte børn, og [K]s formand [A], der citeres for branchens holdning i 2009.

Avisen har afvist, at oplysningerne er forkerte bortset fra den allerede rettede fejl i Fyens Stiftstidende. Avisen rettede, på eget initiativ, oplysningen om, at ni ud af ti raketter i Danmark er produceret af børn. Den fejlagtige oplysning optrådte i avisens tekstboks. Udsagnet i artiklen, ”så heldige er de kinesere, ofte børn, som producerer ni ud af ti raketter og romerlys, som sælges i danske butikker, ikke”, er imidlertid korrekt.

Adspurgt ved mail har [C] oplyst, at hans citat i artiklen er korrekt. Endelig har klager fået tilbudt at få et læserbrev bragt i avisen.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Axel Kierkegaard, Palle Weis, Kaare R. Skou og Marianne Druedahl.

På grund af de begrænsede muligheder for at føre bevis for nævnet kan Pressenævnet ikke tage stilling til enkeltheder omkring arbejdsforhold og aflønninger for en fyrværkeriarbejder i Hunan-provinsen.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte, herunder ved forelæggelse for den, de krænkende oplysninger vedrører, jf. punkterne A.1 og A.3.

Efter det oplyste lægger Pressenævnet til grund, at børn arbejder på fyrværkerifabrikker i Kina, at produktionsforholdene indebærer betydelig fare for fyrværkeriarbejderne, at der i et ikke ubetydeligt omfang beskæftiges børn og unge under fremstillingen, og at Danmark importerer fyrværkeri fra Kina. Pressenævnet finder herefter, at overskriften ”Børn laver dit fyrværkeri på livsfarlige fabrikker” og udsagnet ”Så heldige er de kinesere, ofte børn, som producerer 9 ud af 10 raketter, batterier og romerlys, som sælges i danske butikker, ikke” er korrekte. Nævnet finder videre, at oplysningerne kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for klager som forening for fyrværkeribranchen. Da [A] som formand for foreningen imidlertid er kommet til orde i avisen, finder nævnet ikke grundlag for at udtale sin kritik. Pressenævnet finder videre, at det indholdsmæssige i citatet med [C] ikke afviger væsentligt fra

[C]s korrektion i mailen af 5. januar 2010, og nævnet finder på den baggrund ikke tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af indholdet i artiklen.

Afgjort den 22. februar 2010